

Indurantia. **I**ndurantia medicamenta, Græcis σκληρώματα nominata, Galeno lib. 5. de Simplic. medic. facul. cap. 9. teste, viribus sunt frigida & humida, veluti, portulaca, psyllium, lenticula palustris, semperuium, & lolanum. Siquidem concretionem, non vacuationem, proprie loquendo, durum aliquid efficitur.

QVAE SUPPURANT.

Caput LXI.

Suppurantia. **S**uppurantia siue pus mouentia medicamenta Græcis ἐκπιόνικα dicta, sunt quæ humorem tumores præter naturam excitantem, & carnem contusam, in pus vertunt. Hæc cognatum ac simillimum corpori cui admouentur, & ipsa immutanti, calorem obtinent. Sunt etiam mediocriter humida, ita nimirum, ut nec augeant, nec minuunt naturalem eius partis cui admota sunt humiditatem, ut lib. 5. de Simpl. medic. facul. cap. 5. testatur Galenus, quod saltem manifestum sit, & sentiriqueat, sed aliquid excrementi in vacuis spatijs contenti discutiant. Talia sunt, althæa, aqua temperata, adeps porcinius, vitulinus, butyrum, crocus, cera, foenum græcum, farina lolij, bryonia radix, capitulorum alborum, hordei farina, tritici farina, ladanum, lini semen, mastiche, celypus, pix, thus, resina, ficus, styrax, stichas, & smyrnium.

QVAE CRUSTAS EFFICIUNT,

& adurunt.

Caput LXII.

Crustas efficiunt. **M**edicamenta quæ admota corpori crustas efficiunt, Græcis ἐχρηστικά nuncupantur, & κουσικά, id est, adurentia. Hæc in quarto ordine sunt calida, & consistentia crassa, ignisq; instar, & cauterij ritu corpus colliquant, crustasq; excitant. Qualia sunt, allium, æs vstum, auripigmentum, cantharis, cinis, præsertim ficulna, calx viua, chalcanthum, chryfocolla, pyrethrum, sinapi.

QVAE PUTRESCIUNT,

Caput LXIII.

Putrescencia. **P**utrescencia medicamenta Græcis σπλητικά vocata, sunt quæ carnem, mollem maxime ac teneram, tum liquare, tum colliquare possunt, idq; absq; dolore, ut sunt arsenicum, chryfocolla, dryopteris, pityocampe, aconitum, & sandaracha. Ex his sunt quæ proprie putrescencia nominantur, quæ scilicet cum foetore corrumpunt. Inter putrescencia recensentur, quæ Græcis καθαρτικά, latinis detractoria, aut carnem imminuentia, quod nimirum extimam superficiem detrahant, & carniū excrescentiam imminuant & absument, vocantur. Imbecilliora enim sunt quam quod in altum subire valeant. Cuiusmodi sunt alia petrae flos, æris squama, æs vstum non lotum.

QVAE CICATRICES INDUCUNT, ET glutinant, carnemq; generant.

Caput LXIII.

Cicatricem inducentia. **C**icatricem inducentia, Græcis ἐσθλωτικά nominata, Galeno lib. 5. de Simpl. medic. facul. cap. 15. autore, sunt proprie loquendo, quæ cutem contrahunt, constringunt, cōstipant, densant, præterea siccant, & calli instar indurant. Diferunt

tunt ab ijs quæ Græcis κολλητικά, latinis glutinantia dicuntur, quòd hæc minus *Glutinantia*
quàm illa siccant. Nam in glutinandis vlceribus siccandum solum quod præter
naturam confluit, quo nimirum laborans particula superuacuis vacet. In cica-
trice autem ducenda, non modò quod confluit, verumetiam humor qui in ipsa
carne continetur, est consumendus, vt scilicet caro in cutis similitudinem mu-
tetur, quæ carne multo aridior existit. Carnem verò generantia, quæ Græcis *Carnem ge-*
nerantia
σαρκατικά dicuntur, ijs omnibus minus in primò quidem ordine siccant, & modi-
cè sineq; morfu detergunt, quemadmodum copiosius lib. 3. Ther. method. cap:
4. & 5. Galen. docet. Leuiores sunt thus, aloë, colophonía, hordei farina. Veho-
mentiores, aristolochía, cadmia, erui farina, iris. Sarcotica verò nominantur nõ
quod carnem restituant, sed quod naturam, quæ carnis generandæ opifex est,
in procreanda carne iuuent. Cæterùm glutinant, & cicatricem inducunt quæ
sequuntur, aloe, alumen, amyllum, aristolochía, althæa, anagallis, bolus armen-
nius, balauftium, centaurium, chamædrys, chamæpitys, cadmia, corallium,
dracontium, equisetum, eupatorium, ebulus, æs vstum, gummíacaciæ, gentia-
na, glans, gypsum, iris illyrica, ifatis, lolium, lycium, myrtus, myrrha, lithargy-
rum, palmulæ, plantago, pentaphyllum, pumex, plumbum elotum, perfoliata,
papyrus vsta, symphytum maius, sanguis draconis, sarcocolla, spongia, terra
lemniá, thus, tormentilla, testa oui, verbenaca.

QVAE VRINAS MOVENT.

Caput LXV.

VRinam mouentia, Græcis διαρηκτικά vocata, exacrium sunt genere, vt lib. 5. *Vrinam mo-*
de Simpl. medic. facul. cap. 12. testis est Galenus, ac proinde calida & sic- *uentia*
ca: præterea quod in sanguine aqueum tenuèq; ac serosum est, segregant. Cuius
fanè generis sunt apij semen, ammi, asarum, acorum, dauci semen, fœniculi, be-
tonica, radix asparagi, polium, meum, seseli, phu, smyrnium, & omnia ferè quæ
menses cient.

QVAE MENSES CIENT.

Caput LXVI.

Menses cientia medicamenta ab ijs quæ vrinam mouent, differunt, quòd *Menses ci-*
minus siccant. Ea sunt eiusmodi. Asarum, amomum, aristolochía, abro- *entia*
tonum, acorum, adiantum, absinthium, artemisia, anisum, asphodeli radix, am-
mi, brasica fatiua, bryoniæ radix, betonica, cypari radix, casia, cinnamomum,
costum, cicer, calamus odoratus, castorium, capparís, centaurium maius & mi-
nus, chamæmelum, calamintha, chamædrys, cassutha, cyclaminus, dictamnus,
daucus, gingidium, fœniculum, eryngium, elleberus vterq;, galbanum, hele-
nium, hypericum, heliochrysus, iuncus odoratus, iris, lilij radix, leucoion, la-
serpitium, maiorana, marrubium, myrrha, melissophyllum, nasturtium, nigel-
la, opopanax, origanum, ocimum, pulegium, piper, polium, petroselinum, pæ-
onia, ruscus, ruta, radix rubiæ, rosmarinus, smyrnium, saluia, sabina, sagape-
num, seseli, serpyllum, scordium, styrax, thlaspi, trifolium, staphylinus, vrtica,
vitex, phu, thymus.

QVAE MENSES SISTUNT.

Caput LXVII.

Sistunt menses omnia quibus adstrictoria inest facultas, præsertim acacia, an- *Sistentia*
thera, balauftiũ, bursapastoria, coagulũ leporis, fragaria, hypocisthis, cornu *menses*
cerui

ceruinum, hyoscyamus, lycium, lapis hæmatites, limonium, lysimachia, myrtus, nymphæalutea, pæoniæ semen, calyces glandiū, rubus, oxyacantha, semperuiuum, symphytum, solanum, thus, vua passa cum nucleis.

QVAE LAC ET SEMEN GENERANT.

Caput LXVIII.

Lac generantia.

Lac generant quæ mediocriter calefaciunt, Galeno lib. 5. de Simpl. medic. facul. cap. 20. teste, & exiccant. Quæ vero plus quàm expediat calefaciunt, quæq; immodicè desiccant aut refrigerant, partim qualitatem sanguinis vitiantia, partim ipsum minorem ac pauciozem reddentia, lac prouenire prohibent. Lac autem gignunt, partim alimenta, partim medicamenta. Alimenta quæ boni sunt succi, & mediocriter calida & humida. Medicamenta, quæ pituitosos succos excalefacientia in sanguinem conuertunt. In lactis itaq; procreatione sanguis contemplandus venit. Si enim is paucus est, vniuersam victus rationem excalefacientem & humectantem esse oportet. Sin deterior, siquidem biliosus fuerit, primum purgationem desiderat, mox victum iam dictum. Si verò pituitosior, medicamenta requirit excalefacientia aut primo, aut secundo ordine, non tamen desiccantia. Inter ea potiora sunt quæ non tantum sunt medicamenta, sed & nutrimenta, veluti eruca, foeniculum, & anethum, virentia adhuc.

Semen generantia.

Huius generis est smyrnium, apium, sium, & polium. Cæterum semen generant cibi qui bene nutriunt, & flatuosi sunt, totisq; substantijs familiares: medicamenta verò flatuosa, & calida, vt bulbi, cicer, iabæ, polypodes, conus, scincus, satyrion, lini, semen, & eruca. Extinguunt contra, desiccantia, refrigerantia, & quæ totis substantijs sunt contraria, vt ruta, agnus, nymphæa.

Extinguētia.

QVAE LENIVNT DOLOREM.

Caput LXX.

Dolorem mitigantia.

Dolorem lenientia & mitigantia, Græcis ἀνώδυνα, καὶ παρηγορῆτικὰ καὶ ἡρεσύντικα appellata, sunt quæ primo ordine calefaciunt, ac tenuiū partium existunt, vt anethinum oleum, chamæmelinum, chamæmelum, foenum græcum, linum, panis calidus, adeps anserinus, gallinaceus, suillus, vitellus oui. De quibus plura lib. 3. cap. 4. dicemus, vt non sit opus de illis hoc loco copiosius tractare.

QVAE STUPEFACIUNT.

Caput LXX.

Somnifera. Stupefactentia.

Medicamenta Græcis ὑπνωτικά, id est, soporifera, & κωλυτικά, hoc est, stupefacientia, dicta, sunt quæ corpus nostrum refrigerant, & sensum eousq; obstupefaciunt, vt si paulo liberalius ebibantur, mortem afferant, vt opium, cicuta, mandragora, papauer, solanum, hyoscyamus, & id genus alia, de quibus loco paulo antè indicato fusius agemus.

QVAE VENENIS RESISTVNT.

Caput LXXI.

ἀλεξιτηρία. ἀλεξιφάρμακα. κα.

Quæ venenis aduerfantur & resistunt, Græcis ἀλεξιτηρία καὶ ἀλεξιφάρμακα nuncupantur. Sunt tamen qui priuatim ea quæ venenatarum bestiarum ictus aut venena sanant, ἀλεξιτηρία nominent: ea verò quæ deleterijs medentur, ἀλεξιφάρμακα. Horum quidem medicamentorum duplex est natura, vt lib. 5. Simpl. medic. cap. 17. Galen. testatur, Si quidem quædam alterant, quædam verò vacuant ex labo-